U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **L. Č.**, zastoupené zmocněncem Mgr. Ing. M. Č., MBA, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi **Obvodním soudem pro Prahu 6** a **Městským soudem v Praze** na straně jedné a **náčelníkem Generálního štábu Armády České republiky** a **ministryní obrany** na straně druhé, a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 8 C 256/2016, o ochranu před diskriminací a náhradu škody a nemajetkové újmy: žalobkyně **L. Č.**, zastoupené Mgr. Jaroslavem Hanusem, advokátem se sídlem v Českých Budějovicích, Nemanická 440/14, a žalované **České republiky – Ministerstva obrany**, se sídlem v Praze 6, Tychonova 221/1,

t a k t o :

Návrh **s e o d m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podáním doručeným dne 19. 2. 2018 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon o některých kompetenčních sporech“), L. Č. (dále jen „žalobkyně“ nebo „navrhovatelka“) navrhla tomuto senátu rozhodnout spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) téhož zákona, který vznikl mezi Obvodním soudem pro Prahu 6 a Městským soudem v Praze na straně jedné a náčelníkem Generálního štábu Armády České republiky a ministryní obrany na straně druhé, ve věci ochrany před diskriminací a náhradu škody a nemajetkové újmy.

[2] Z návrhu na zahájení kompetenčního sporu, jeho příloh a předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Žalobkyně je od roku 1997 vojákyní z povolání, a to do 31. 12. 2009 ve VZ 5383 Přerov a následně od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2012 ve VZ 2454 Přerov. V době od roku 2010 však byla při výkonu služby vystavena přímé diskriminaci, obtěžování a pronásledování ze strany nadřízených a některých spoluzaměstnanců, přičemž tato jednání spočívala konkrétně v tzv. bossingu, zrušení dovolené žalobkyně, pomluvách, osočování, neoprávněných výtkách, znevýhodňování žalobkyně, znesnadňování její práce a v jiném

znepříjemňování života na pracovišti. Důsledkem stupňujícího se nátlaku na žalobkyni bylo zhoršení jejího zdravotního stavu. Ke dni 31. 12. 2012 bylo její pracovní místo u VZ 2454 Přerov zrušeno a žalobkyně byla nucena přejít na nové systematizované místo výkonu služby v Českých Budějovicích, čímž však uvedené diskriminační jednání podle žalobkyně zcela neskončilo a trvá dosud. V souvislosti s tímto přemístěním vznikly žalobkyni náklady na cestování z Českých Budějovic za rodinou do Rokytnice u Přerova, náklady na nájem bytu v Českých Budějovicích a náklady na léky, které žalobkyně musí užívat z důvodu svého nepříznivého zdravotního stavu způsobeného diskriminací a šikanou. Shora popsaného diskriminačního jednání se měl dopouštět od konce roku 2009 o. z. Bc. A. R., nprap. H. (V.) a pplk. MUDr. P.

[4] Podáním ze dne 22. 3. 2016 následně žalobkyně uplatnila u Ministerstva obrany nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy v celkové výši 667 610 Kč. Žalovaná přípisem ze dne 29. 4. 2016, čj. 106-00166-16-16-15/2016-1322, uvedené nároky jako nedůvodné odmítla, a to s odkazem na závěr Inspekce ministra obrany ze dne 18. 7. 2011, čj. 198-4/2011-2016, kdy byla prošetřována stížnost žalobkyně s výsledkem, že diskriminace ani postih žalobkyně nebyly shledány.

[5] Po předběžném uplatnění nároku podala žalobkyně dne 25. 8. 2016 žalobu na ochranu před diskriminací a o náhradu majetkové a nemajetkové újmy k Obvodnímu soudu pro Prahu 6, věcně a místně příslušnému soudu žalované České republiky – Ministerstva obrany. Žalobou se žalobkyně domáhala upuštění od diskriminačního jednání vůči své osobě, omluvy formou doporučeného dopisu za její diskriminaci, obtěžování a pronásledování při výkonu jejího služebního poměru od roku 2009 do současnosti, dále zaplacení přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu v částce 282 302 Kč a náhradu škody v částce 404 322 Kč spočívající v rozdílu osobního příplatku ve výši 1 300 Kč za 30 měsíců, kterého by dosahovala, kdyby nebyla donucena odejít na nové systemizované místo v Českých Budějovicích, v nákladech na bydlení a cestovních výdajích souvisejících s dojížděním do Českých Budějovic, a v nákladech na léky předepsané z důvodu jejího špatného zdravotního stavu způsobeného diskriminací a šikanou.

[6] Obvodní soud pro Prahu 6 usnesením ze dne 31. 1. 2017, čj. 8 C 256/2016-36, řízení zastavil (výrok I) s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena ministru obrany (výrok II), a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 300 Kč. Obvodní soud pro Prahu 6 konstatoval, že nárok žalobkyně vyplývající ze služebního poměru vojáka z povolání má svůj základ ve vztazích práva veřejného, v posuzovaném případě se proto nejedná o věc vyplývající ze vztahů vyjmenovaných v ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. a pravomoc k projednání a rozhodnutí dané věci nesvěřuje soudu ani zákon ve smyslu § 7 odst. 3 o. s. ř. Pravomoc činit právní úkony v řízení ve věcech služebního poměru jménem České republiky zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání svěřuje služebním orgánům, postup těchto orgánů v rámci řízení ve věcech služebního poměru, včetně opravných prostředků, pak zmíněný zákon upravuje v části deváté. Žalobkyně tedy měla svůj nárok uplatnit u příslušného služebního orgánu, který je povinen o něm rozhodnout. Teprve pravomocné rozhodnutí služebního orgánu by bylo případně přezkoumatelné soudem, nikoli však v soudnictví civilním, ale ve smyslu ustanovení § 65 s. ř. s. ve správním soudnictví. Projednání a rozhodnutí v dané věci tedy

brání nedostatek podmínky řízení (nedostatek pravomoci soudu), který nelze odstranit. Obvodní soud pro Prahu 6 proto řízení zastavil a věc postoupil ministru obrany, nejvyššímu ze služebních orgánů, do jejichž pravomoci náleží činit právní úkony ve věcech služebního poměru vojáků z povolání ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o vojácích z povolání. Ministr obrany je totiž příslušný stanovit, který ze služebních orgánů v rámci organizační struktury ozbrojených sil České republiky věc v dalším řízení projedná a rozhodne.

[7] K odvolání obou účastníků řízení Městský soud v Praze usnesením ze dne 27. 7. 2017, čj. 30 Co 207/2017-49, usnesení soudu prvního stupně potvrdil (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II). Odvolací soud s poukazem na příslušná ustanovení občanského soudního řádu, zákoníku práce a zákona o vojácích z povolání ve shodě se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že služební poměr vojáka z povolání není postaven na roveň poměru pracovnímu, nejde o soukromoprávní vztah a nedostatek pravomoci soudu dovodila judikatura nejen ve věcech vzniku, změny a zániku služebního poměru, ale i ve věcech s takovým poměrem souvisejících. Ve věcech služebního poměru vojáků z povolání je zákonem svěřena rozhodovací pravomoc služebním orgánům, přičemž zákon o vojácích z povolání žádnou výjimku obdobnou ustanovení § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, neobsahuje, a proto je třeba uzavřít, že ve věci diskriminace žalobkyně bez ohledu na to, jakého nároku se domáhá, bude rozhodovat ministr obrany. Z tohoto pohledu není podle názoru odvolacího soudu rozhodné, že ustanovení § 145 zákona o vojácích z povolání výslovně nezmiňuje nemajetkovou újmu či zadostiučinění. Podle zmíněného ustanovení se v řízení ve věcech služebního poměru rozhoduje o náhradě škody podle tohoto zákona, a proto pojem škoda je třeba vykládat šířeji, tedy jako pojem zahrnující jak majetkovou, tak nemajetkovou újmu. Úprava služebního poměru vojáků z povolání je úprava kodexová, komplexní a není žádného důvodu rozhodování o nároku žalobkyně bez výslovného ustanovení v daném zákoně z rozhodovací pravomoci služebních orgánů odnímat. Diskriminačního jednání se měly dopustit osoby, s nimiž žalobkyně byla v úzkém vztahu souvisejícím s plněním jejích úkolů při výkonu služby, tedy lze na ně nahlížet jako na jednání a rozhodování služebních funkcionářů, neboť k němu mělo dojít pouze a výlučně v souvislosti s takovou službou. Soud prvního stupně proto podle odvolacího soudu nepochybil, pokud uzavřel, že není dána pravomoc soudu k rozhodnutí o nároku žalobkyně, a v důsledku toho řízení pro nedostatek pravomoci zastavil a věc postoupil ministru obrany.

[8] Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2017, čj. 30 Co 207/2017-49, napadla žalovaná dovoláním ze dne 22. 9. 2017, o němž nebylo Nejvyšším soudem do zahájení kompetenčního sporu rozhodnuto.

[9] Ministr obrany věc postoupil náčelníku Generálního štábu Armády České republiky. Usnesením náčelníka Generálního štábu Armády České republiky ze dne 19. 10. 2017, čj. MO 213923/2017-1304, došlo k vyloučení řízení o majetkové újmě (škodě) ze společného řízení a k postoupení této části nároku řediteli Agentury vojenského zdravotnictví, jakožto příslušnému správnímu orgánu.

[10] Vzhledem k tomu, že podané dovolání nemá odkladný účinek a žalovaná i nadále trvala na právním názoru své nepříslušnosti k vedení řízení a vydání rozhodnutí v dané

věci, neboť se podle jejího názoru jedná o civilní nárok vyplývající z občanského zákoníku, vydal náčelník Generálního štábu Armády České republiky usnesení ze dne 19. 10. 2017, čj. MO 214248/2017-1304, kterým (v duchu rozkazu ministra obrany ze dne 12. 9. 2017, čj. MO 166315/2017-7542KM, o příslušnosti náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k právním úkonům ve věcech služebního poměru ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o vojácích z povolání) rozhodl o odložení žádosti žalobkyně o náhradu nemajetkové újmy ve výši 282 302 Kč podle § 43 odst. 1 písm. b) správního řádu s tím, že k vyřízení dané žádosti není věcně příslušný žádný správní orgán. Své usnesení odůvodnil tak, že podle současné právní úpravy není dána příslušnost správního (služebního) orgánu rozhodovat ve věcech náhrady nemajetkové újmy způsobené nerovným přístupem k vojákům nebo zneužitím výkonu práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru vojáka z povolání.

[11] Proti usnesení náčelníka Generálního štábu Armády České republiky ze dne 19. 10. 2017, čj. MO 214248/2017-1304, podala žalobkyně odvolání, které bylo rozhodnutím ministryně obrany ze dne 19. 1. 2018, čj. MO 278720/2017-7542KM, zamítnuto a napadené usnesení potvrzeno. V odůvodnění svého rozhodnutí zejména uvedla, že pokud není právo na náhradu nemajetkové újmy stanoveno veřejnoprávními předpisy jako veřejné subjektivní právo, pak podáním žádosti o její odškodnění není zahájeno správní řízení podle části deváté zákona o vojácích z povolání, respektive části druhé správního řádu, a žádost tedy nemůže být vyřízena meritorním rozhodnutím, které by pak bylo přezkoumatelné ve správním soudnictví. Není-li podmínka věcné příslušnosti po zahájení správního řízení splněna a nelze-li podle § 12 správního řádu postoupit podání příslušnému správnímu (služebnímu) orgánu, je namístě věc podle § 43 správního řádu odložit jako v případě žalobkyně. V dané věci nemůže být svěřena věcná příslušnost Ministerstvu obrany ani na základě zákona, neboť zákon nikomu možnost svěřit tuto věc Ministerstvu obrany k rozhodnutí v současnosti nedává. Nedává ji ani prezidentu republiky ani ministru obrany. Je běžnou manažerskou praxí i v orgánech veřejné správy, že rozhodování určitých věcí je delegováno na nižší úroveň řízení, neboť není reálné, aby se všemi věcmi zabýval pouze ten, kdo stojí v čele daného orgánu. Formalizované rozhodování služebních orgánů je přitom spojeno zejména se vznikem, změnou nebo zánikem služebního poměru nebo s jinými zákonem stanovenými veřejnými subjektivními právy či povinnostmi vojáka. Možnost svěřit tuto věc Ministerstvu obrany k meritornímu rozhodnutí zákon nedává ani soudu. Ministryně obrany též vyjádřila svůj záměr případně se na základě pravomocného odložení žádosti žalobkyně obrátit na zvláštní senát k rozhodnutí kompetenčního sporu, neboť setrvale zastává stanovisko, že náhrada za nemajetkovou újmu způsobenou nerovným zacházením není imanentní věcí služebního poměru, o které by měly rozhodovat služební orgány.

[12] Žalobkyně s uvedeným závěrem nesouhlasila a sama následně podala předmětný návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu. Z obsahu návrhu je zřejmé, že navrhovatelka usuzuje na vznik negativního kompetenčního sporu, neboť její nárok odmítá projednat jak Obvodní soud pro Prahu 6 a Městský soud v Praze, tak i náčelník Generálního štábu Armády České republiky a ministryně obrany. Navrhovatelka zvláštnímu senátu navrhla, aby rozhodl, zda je příslušný ve věci náhrady za nemajetkovou újmu u ochrany před diskriminací dotýkající se vojáka z povolání rozhodnout soud nebo

správní (služební) orgán, a zrušil nevyhovující rozhodnutí zakládající překážku věci pravomocně rozhodnuté.

[13] Zvláštní senát se po zahájení řízení o kompetenčním sporu dotázal Obvodního soudu pro Prahu 6, zda již rozhodnutí o dovolání podaném žalovanou proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2017, čj. 30 Co 207/2017-49, nabylo právní moci a požádal o zaslání stejnopisu tohoto rozhodnutí. Obvodní soud pro Prahu 6 zvláštnímu senátu zaslal usnesení ze dne 24. 4. 2018, čj. 21 Cdo 5948/2017-73, které nabylo právní moci dne 23. 5. 2018, jímž Nejvyšší soud dovolání žalované proti usnesení Městského soudu v Praze v části, v níž bylo rozhodnuto o náhradě škody ve výši 404 322 Kč, zamítl (výrok I), zatímco ve zbývající části usnesení Městského soudu v Praze a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. 1. 2017, čj. 8 C 256/2016-36 (s výjimkou části, v níž bylo rozhodnuto o náhradě škody ve výši 404 322 Kč), zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 6 k dalšímu řízení (výrok II). Nejvyšší soud své rozhodnutí odůvodnil tak, že o náhradě (majetkové) škody způsobené vojákovi, která se pohybuje v mezích hmotněprávních ustanovení uvedených v části sedmé zákona o vojácích z povolání, rozhoduje služební orgán, jehož postup v příslušném řízení subsidiárně upravuje správní řád. Z tohoto důvodu pravomoc k projednání a rozhodnutí o nároku žalobkyně na náhradu škody ve výši 404 322 Kč, která jí měla vzniknout při výkonu služby, respektive v přímé souvislosti s ní, v důsledku závadného jednání nadřízených (ve kterém žalobkyně spatřuje projevy diskriminace a šikany), na základě žaloby podle ustanovení § 80 písm. b) o. s. ř. zákon nesvěřuje soudu ani ve smyslu ustanovení § 7 odst. 3 o. s. ř. Dovolací soud se tudíž ztotožnil se soudy nižších stupňů v tom, že projednání a rozhodnutí o tomto nároku žalobkyně brání nedostatek podmínky řízení (nedostatek pravomoci soudu), který ve smyslu § 104 odst. 1 o. s. ř. nelze odstranit. Naopak v případě rozhodování o nárocích vojáka vyplývajících z porušení práva na rovné zacházení a zákazu diskriminace, je-li požadována ochrana před diskriminací, nepeněžitá kompenzace či peněžitá náhrada nemajetkové újmy, je třeba podle Nejvyššího soudu postupovat podle zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), který je vůči ostatním právním předpisům upravujícím rovné zacházení a zákaz diskriminace (včetně zákona o vojácích z povolání) ve vztahu subsidiarity. Zákon o vojácích z povolání přitom v tomto směru žádné zvláštní (speciální) ustanovení neobsahuje, ani v rámci taxativního výčtu uvedeného v ustanovení § 145 tuto pravomoc služebnímu orgánu nesvěřuje. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že ve věcech služebního poměru vojáků z povolání vyplývajících z porušení práva na rovné zacházení nebo zákazu diskriminace, je-li vojákem požadován jiný nárok (jiné nároky) než náhrada (majetkové) škody, je podle ustanovení § 10 odst. 1 antidiskriminačního zákona dána pravomoc soudu.

[14] Zvláštní senát se nejprve zabýval podmínkami, za nichž může věc projednat a rozhodnout o ní.

[15] Stranami kompetenčního sporu jsou dle § 1 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. buď soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, nebo soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

[16] Vznikne-li kladný nebo záporný kompetenční spor o pravomoc nebo věcnou příslušnost k vydání rozhodnutí, rozhodne zvláštní senát o tom, kdo je příslušný vydat rozhodnutí uvedené v návrhu na zahájení řízení. Kladným kompetenčním sporem je podle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. spor, v němž si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí. Záporný kompetenční spor dle téhož ustanovení nastává tehdy, jestliže v totožné věci individuálně určených účastníků strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí.

[17] Podle § 3 odst. 2 citovaného zákona návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu je oprávněna podat některá z jeho stran nebo účastník řízení ve věci, v níž se otázka pravomoci vydat rozhodnutí stala spornou.

[18] Navrhovatelka ve svém návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu usuzuje na existenci záporného kompetenčního sporu. Existence záporného kompetenčního sporu či kladného kompetenčního sporu je podmínkou pro to, aby zvláštní senát mohl rozhodnout o tom, kdo je příslušný vydat rozhodnutí uvedené v návrhu na zahájení řízení.

[19] Protože zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu existujícího ke dni, kdy o věci rozhoduje (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003-18, publikované pod č. 485/2005 ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu), je podstatné nejen to, že kompetenční spor vznikl, ale také to, že trvá ke dni rozhodnutí o něm zvláštním senátem.

[20] Účastník řízení (v daném případě žalobkyně) se tedy může úspěšně domáhat rozhodnutí zvláštního senátu o kompetenčním sporu jen tehdy, pokud takovýto spor mezi jeho stranami vznikl a ke dni rozhodování zvláštního senátu trvá. Podmínka trvání kompetenčního sporu však v daném případě splněna není. Ačkoli Obvodní soud pro Prahu 6, podpořen Městským soudem v Praze, původně popřel svou pravomoc rozhodovat ve věci, jeho rozhodnutí bylo po podání návrhu na zahájení kompetenčního sporu k dovolání žalované v části, v níž bylo rozhodnuto o nárocích žalobkyně na upuštění od diskriminace, na omluvu a na náhradu nemajetkové újmy ve výši 282 302 Kč, Nejvyšším soudem zrušeno. V době rozhodování zvláštního senátu již zde tedy není druhá strana kompetenčního sporu, která by popírala svou pravomoc ve věci rozhodnout, a není tak dána ani existence kompetenčního sporu, k jehož řešení by byl povolán zvláštní senát (srov. také usnesení zvláštního senátu ze dne 3. 11. 2005, čj. Konf 29/2005-23).

[21] Zvláštní senát proto pro nesplnění podmínek řízení o kompetenčním sporu návrh odmítl, a to za přiměřeného použití § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 4 zákona č. 131/2002 Sb.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. září 2018

Konf 5/2018-38

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu